

3 วิกฤตอาหารแพง น้ำมันแพง คนจนอ่วมที่สุด

ช่วงปี 2551 ต่อ 2552 นับว่าภาวะเศรษฐกิจในบ้านเราพุดอย่างรวดเร็วจนราคาน้ำมันที่พุ่งสูงขึ้น เป็นผลให้ค่ารถโดยสารทุกประเภท ค่าอาหารและของใช้จำเป็นปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เศรษฐกิจหดตัวทำให้คนตกงานและถูกเลิกจ้างพุ่งสูงลิ่ว แน่แน่นอนว่าผู้มีรายได้น้อยเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด จนธนาคารโลกออกมาเตือนว่า ในเอเชีย ปัญหาเงินเฟ้อและอาหารแพงอาจรุนแรงกว่าผลกระทบที่เกิดจากวิกฤตสินเชื่อของสหรัฐอเมริกาเสียอีก คนที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือ คนจน เพราะคนในภูมิภาคนี้ต้องควักรายได้ถึงร้อยละ 31-50 เป็นค่าอาหาร

ข้าวแพงเพราะน้ำมันแพง กลายเป็นวิกฤตอาหารโลก
วิกฤตอาหารราคาอาหารในตลาดโลกพุ่งสูง เงินเฟ้อสูง ซึ่งหลักๆ มีจุดตั้งต้นมาจากปัญหาน้ำมันแพง และถูกซ้ำเติมด้วยบรรดากองทุนเก็งกำไรที่ชื่อว่า “เฮดจ์ฟันด์” ประกอบกับเกิดภาวะถดถอยของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาที่เกิดจากวิกฤตหนี้เสียจากสินเชื่อบ้าน หากว่าน้ำมันราคาแพงเพียงอย่างเดียว แต่เศรษฐกิจของประเทศหลักของโลกอย่างสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นขยายตัวได้ค่อนข้างมาก ก็จะช่วยชดเชยปัญหาจากน้ำมันราคาแพง และช่วยบรรเทาแรงกระแทกเอาไว้ได้บ้าง เพราะหากเศรษฐกิจเติบโตดีนั้นหมายความว่าอย่างน้อยประชาชนแต่ละประเทศก็จะมียาได้เพิ่มขึ้นเพียงพอหรือไล่ทันกับราคาอาหารและน้ำมันเชื้อเพลิงที่ขยับตัวสูงขึ้นต่อเนื่อง'

แต่ดูเหมือนโชคร้ายที่โลกในปีนี้ เกิดการบรรจบกันของสิ่งเลวร้ายทั้งหมด นั่นคือ การเกิดภัยธรรมชาติในหลายประเทศส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรลดน้อยลง ดึงให้ราคาอาหารและพืชที่ผู้คนบริโภคปรับตัวสูงขึ้น วิกฤตเศรษฐกิจในสหรัฐอเมริกาที่ส่งผลกระทบทั้งในประเทศตนเองและประเทศที่เป็นผู้ส่งสินค้าออกไปยังอเมริกา โลกจึงขาดแรงหนุนส่งจากประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในโลก และถูกกระหน่ำซ้ำด้วยปัญหาเชื้อเพลิงราคามหาโหด ทำให้หลายประเทศต้องหันไปผลิตน้ำมันทางเลือกจากพืชที่ใช้เป็นอาหาร โดยสหรัฐอเมริกาเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีนโยบายใช้พลังงานทางเลือก เพื่อลดค่าใช้จ่ายการนำเข้าน้ำมันในฐานะที่เป็นประเทศบริโภคน้ำมันเชื้อเพลิงมากที่สุดในโลก

ผลของพลังงานทางเลือกหรืออีกนัยหนึ่งการที่หลายประเทศมุ่งปลูกพืชเพื่อผลิตเอทานอล ก็ไปดึงให้ราคาอาหารในตลาดโลกสูงขึ้นเพราะพืชอาหารถูกแย่งไปป้อนให้กับโรงงานผลิตเอทานอล หน้าซำค่าเงินดอลลาร์ที่อ่อนและเงินเฟ้อที่สูงก็ดึงดูดให้บรรดานักเก็งกำไรไหลไปลงทุนในสินค้าโภคภัณฑ์ ได้แก่ สินค้าเกษตร น้ำมัน และโลหะมีค่า เพราะถือว่าเป็นแหล่งลงทุนที่ปลอดภัยที่สุด

ปัจจัยทั้งปวงนี้ ยิ่งไปเร่งให้ราคาสินค้าเหล่านี้แพงขึ้นอย่างไม่หยุดยั้งและเหนือจริง ราคาอาหารที่สูงขึ้น ยังส่งผลให้ประเทศที่เป็นผู้ผลิตสินค้าเกษตรระงับหรือลดการส่งออกสินค้าเพื่อสงวนไว้บริโภคในประเทศ เช่น เวียดนาม อินเดียน ลดการส่งออกข้าวซึ่งเป็นอาหารหลักของคนครึ่งโลก จากประชากรโลกทั้งหมดประมาณ 6,000 ล้านคน

ปี 2551 ประเทศไทยน้ำมันแพงทุบสถิติ ขึ้นไปเกือบถึงลิตรละครึ่งร้อยบาท

เพียงแค่เริ่มก้าวเข้าสู่เดือนแรกของปี 2551 คนไทยก็ต้องตกใจกับราคาน้ำมันที่ปรับเพิ่มสูงขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง ถึงขั้นทำให้ราคาน้ำมันขายปลีกหน้าปั้มน้ำมันขยับขึ้นทุกวัน จนกระทั่งทำลายสถิติราคาน้ำมันแพงที่สุดในประวัติศาสตร์ นั่นคือ ราคาน้ำมันดีเซลลิตรละ 45 บาท เช่นเดียวกันกับราคาน้ำมันชนิดอื่นที่แพงขึ้นทันที

ผลกระทบจากน้ำมันแพง ทำให้ปั๊มน้ำมันอิสระ หรือปั๊มน้ำมันขนาดเล็กในต่างจังหวัด กลายเป็นด่านแรกของ “หายนะ” โดยนายมนูญ ศิริวรรณ ผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงานและอุตสาหกรรมน้ำมัน ระบุว่าในเดือนเมษายน มีปั๊มน้ำมันขนาดเล็กต้องปิดกิจการไปแล้ว 2,000-3,000 ราย ปั๊มน้ำมันขนาดกลางก็ทยอยถอนการลงทุนในไทย ส่วนปั๊มน้ำมันขนาดใหญ่แม้ไม่ถึงกับปิดกิจการแต่ผลประกอบการก็ไม่ดี ทั้งนี้เพราะมีการแทรกแซงราคาน้ำมันทั้งทางตรงและทางอ้อมจนไม่สามารถปรับขึ้นราคาน้ำมันตามตลาดโลกได้²

ขณะเดียวกันคนไทยผู้ใช้บริการรถสาธารณะทุกประเภท ก็ต้องแบกรับภาระค่าโดยสารที่ทยอยปรับเพิ่มสูงขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่า ทั้งรถแท็กซี่ รถเมล์ ชสมก. เรือเมล์ รถร่วมบริการเอกชน และรถบขส. ส่วนรถบรรทุกขนส่งสินค้าและเรือประมงก็นัดชุมนุมประท้วงเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลช่วยเหลือด้วยการจัดหาน้ำมันราคาถูก

ด้านเจ้าของรถยนต์ส่วนตัวก็เฮโลไปเปลี่ยนเครื่องยนต์ หันมาติดก๊าซ โดยเฉพาะก๊าซแอลพีจี ซึ่งมีราคาถูกกว่าน้ำมัน 3 เท่าตัว จนทำให้ร้านค้าที่รับติดตั้งมีงานล้นมือ แม้จะขึ้นราคาติดตั้งจากปกติ 30-50 เปอร์เซ็นต์ แต่คิวจองเพื่อเปลี่ยนเครื่องยนต์ก็ยาวเหยียด ทำให้จำนวนรถยนต์ที่ใช้ก๊าซแอลพีจี

เพิ่มขึ้นจากไม่กี่แสนคันทะลุระดับล้านคันไปทันที ไม่เพียงเท่านั้นยังทำให้ประเทศไทยต้องเปลี่ยนจากผู้ส่งออกก๊าซแอลพีจีมาเป็นผู้นำเข้าก๊าซแอลพีจีเป็นครั้งแรกในเดือนเมษายน 2551³

ทั้งนี้ กระทรวงพลังงาน โดยพล.ท. (หญิง) พูนภิรมย์ ลิปตพัลลภ รัฐมนตรีว่าการฯ ในขณะนั้น ยังคงไม่มีมาตรการแก้ไขวิกฤตพลังงานที่เกิดขึ้นนอกจากจำกัดมาตรการเดิมๆ ออกมาใช้ อาทิ ให้หน่วยงานราชการเปิดแอร์ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส ถอดสตูในการประชุมคณะรัฐมนตรี รถยนต์ของราชการต้องขับไม่เกิน 90 กิโลเมตร/ชั่วโมง เป็นต้น

ข้าวยากหมากแพง

ผลพวงจากราคาน้ำมัน ยังไม่หยุดอยู่เพียงเท่านั้น เพราะน้ำมันคือ ปัจจัยพื้นฐานของการผลิตรวมถึงการขนส่ง ซึ่งทำให้หลายประเทศล้วนเผชิญกับสภาวะข้าวยากหมากแพง จนทำให้นายบัน ดี มูน เลขาธิการสหประชาชาติ ได้ออกมาเตือนว่า หากนานาชาติไม่จัดการแก้ปัญหาวิกฤตราคาอาหารที่สูงขึ้นทั่วโลก อาจทำให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาจนกลายเป็นวิกฤตหลายมิติที่ซับซ้อนพร้อมกันจนส่งผลกระทบต่อการศึกษาเติบโตทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง

เช่นเดียวกับที่ประชุมร่วมกันระหว่างธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศหรือไอเอ็มเอฟ ต้องเพิ่มเรื่องวิกฤตอาหารโลกเข้ามาอย่างกะทันหัน ส่วนธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชียหรือเอดีบี ก็ออกแถลงการณ์ยอมรับว่ายุคอาหารราคาถูกของโลกได้สิ้นสุดลงแล้ว⁴

ไม่นานนักเหตุการณ์ดังกล่าวก็ซบเซาเข้าสู่ชีวิตของคนไทย นั่นคือ วิกฤตขาดแคลนอาหาร โดยเฉพาะข้าวสารและน้ำมันพืช เพราะจู่ๆ ทั้งข้าวสารและน้ำมันพืชที่เคยวางขายอยู่เต็มท้องตลาดก็หายไปในพริบตา หน้าซ้ายังมีราคาแพงขึ้นกว่าเดิมมาก

ท่ามกลางความหวุ่นวิตกว่าเกิดอะไรขึ้นกับประเทศไทยที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ของโลก แต่คนในประเทศกลับหาซื้อข้าวสารเพื่อบริโภคในครัวเรือนไม่ได้ ทำให้นายสมัตร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ต้องออกมายืนยันว่ามีปริมาณข้าวสำรองในประเทศเพียงพอสำหรับคนไทยทุกคนอย่างแน่นอน เพียงแต่อาจต้องซื้อข้าวสารในราคาแพงขึ้น ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้ก็จะทำให้ชาวนาได้ประโยชน์ โดยมีเสียงโต้แย้งตั้งขึ้นจากชาวนาตัวจริงตามมาภายหลังว่า “ราคาข้าวแพงแต่ข้าวหลุดออกไปจากมือของชาวนาแล้ว” นั่นหมายถึง ชาวนาก็ต้องซื้อข้าวกินในราคาแพงด้วยเช่นกัน

นางขวัญใจ โกเมศ เลขาธิการมูลนิธิข้าวไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ หนึ่งในผู้รู้เรื่องข้าวและชาวนาดีที่สุดในเมืองไทย กล่าวว่าราคาข้าวที่ขึ้นไปแบบพรวดพราดจนสูงลิ่วในเวลาสั้นๆ ชนิดที่ไม่เคยพบเห็นตลอดช่วงอายุ 68 ปี ของตัวเองนั้น เป็นปัญหามากกว่าจะเป็นข่าวดีสำหรับชาวนาไทย⁵

พร้อมๆ กับราคาข้าวที่แพงลิบลัว ชาวนาไทยที่ยังมีข้าวออกรวง อยู่ในท้องนา ก็ต้องเผชิญกับปัญหาใหม่ นั่นคือ การลักลอบขโมยข้าว ทั้งเกี่ยวจากท้องนาและขโมยจากจากยุ้งฉาง จนเจ้าของที่นาต้องเพิ่มมาตรการเฝ้าระวังเป็นพิเศษ

สวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต สํารวจความคิดเห็นประชาชนทุกสาขาอาชีพทั่วประเทศระหว่างวันที่ 12-19 เมษายน 2551 กรณีข้าวแพง พบว่าคนไทยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกินข้าว หลังจากข้าวมีราคาแพงขึ้น โดยจะซื้อหรือหุงกินแต่พอดี ไม่กินทิ้งกินขว้าง และเลิกกินข้าวหอมมะลิ หันมากินข้าวที่ราคาไม่แพงมากนัก⁶

แต่ราคาข้าวที่แพงลิบลัวก็เป็นเช่นนั้นอยู่ไม่นาน ไม่กี่เดือนถัดมา ราคาข้าวก็ลดต่ำลงจากเดิมที่นายมีงษ์ขวัญ แสงสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ในขณะนั้น ประกาศให้ชาวนาเก็บข้าวเอาไว้เพื่อขายในราคาที่เราคาดว่าจะพุ่งขึ้นสูงถึง 30,000 บาท ต่อตัน กลับไม่เป็นเช่นนั้น และกลายเป็นปัญหาให้รัฐบาลต้องเข้าไปช่วยเหลือด้วยการรับจำนำข้าวเปลือกในราคาประกัน 14,000 บาท ต่อตันแทน

ทั้งนี้ นายวิฑูรย์ ปัญญากุล เลขาธิการมูลนิธิสายใยแผ่นดิน กล่าวถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นว่าฟองสบู่ข้าวแตก นั้นเป็นเพราะการปลูกข้าวทดแทนทำได้ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ประมาณ 90 วัน ดังนั้น ที่รัฐบาลพยายามบอกว่าให้ชาวนาเก็บข้าวเอาไว้

ก่อน อย่าเพิ่งขาย เพราะราคาข้าวจะขยับสูงขึ้นอีก จึงเป็นไปได้ยากในระยะยาว⁷

กระนั้นก็ตาม แม้ว่าทั้งข้าวและน้ำมันพืชจะหวนดินกลับสู่ท้องตลาดในราคาที่ลดลงหลังจากทะยานถึงขีดสุด อีกทั้งราคาน้ำมันในช่วงปลายปีจะปรับลดลงจนถือว่าราคาต่ำสุดในรอบ 4 ปีเลยทีเดียว แต่ดูเหมือนว่าค่าครองชีพที่ปรับเพิ่มสูงขึ้น เช่น ราคาน้ำตาลทรายปรับเพิ่มรวดเดียว 5 บาท/กิโลกรัม ข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันแทบทุกชนิดปรับเพิ่มขึ้นไปก่อนหน้า รวมทั้งภาวะเศรษฐกิจถดถอยทั่วโลก จะนำพาให้คนไทยที่มีรายได้น้อยต้องเผชิญกับความยากลำบากอีกครั้ง

วิกฤตเศรษฐกิจ คือวิกฤตของคนจน

นางธนุช ตรีทิพย์บุตร เลขาธิการสำนักงานสถิติแห่งชาติเปิดเผยผลการสำรวจความเดือดร้อนของประชาชนจากวิกฤตเศรษฐกิจพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 62 ได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะในเรื่องราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่แพงขึ้น ซึ่งทำให้ประชาชนมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มขึ้นจากเดือนละ 14,500 บาท/ครัวเรือน เป็น 16,105 บาท/ครัวเรือน อีกทั้งจากข้อมูลตลอด 10 เดือนแรกของปี 2551 มีแนวโน้มว่าความยากจนจะกลับมาเยือนสังคมไทยจนกลายเป็นปัญหาเช่นที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วเมื่อปี 2540⁸

สอดคล้องกับผลสำรวจผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจกับคนระดับรากหญ้าของศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยในตอนปลายปี 2551 ที่พบว่า คนทุกกลุ่มอาชีพ ทั้งเกษตรกร ครู คนขับแท็กซี่ ล้วนมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น มีค่าใช้จ่ายในการครองชีพสูง มีรายได้ลดลง ส่งผลให้การออมลดลง **ชัดเจนมากกว่าประชาชนระดับรากหญ้าได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจมากถึงร้อยละ 43⁹**

หนทางที่รัฐบาลหยิบมาใช้เพื่อช่วยเหลือประชาชนให้รอดพ้นจากปัญหาเศรษฐกิจซึ่งเริ่มขึ้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2551 ผลการประชุมคณะรัฐมนตรีในรัฐบาลสมัคร สุนทรเวช อนุมัติมาตรการช่วยเหลือคนจนด้วยการประกาศ “6 มาตรการ 6 เดือน ฝ่าวิกฤตเพื่อคนไทยทุกคน” ด้วยการลดภาษีสรรพสามิตน้ำมันให้ใช้น้ำมัน ไฟฟ้าฟรีในอัตราที่กำหนด รถเมล์ รถไฟฟรี ฯลฯ และมาตรการดังกล่าวก็ถูกขยายเวลาออกไปแม้จะเปลี่ยนรัฐบาล มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี แต่ดูเหมือนว่าวิกฤตเศรษฐกิจจะลุกลามมากไปกว่านั้น

ปลายเดือนพฤศจิกายน 2551 สถานการณ์เลิกจ้างงานก็กลับมาดูคดตามสังคมไทยอีกครั้ง โดยอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบหนักที่สุดเป็นอันดับแรกคืออุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

ทั้งนี้ นายธนวรรธน์ พลวิชัย ผู้อำนวยการศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เชื่อว่าผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจจะระดับโลกครั้งนี้จะทำให้คนไทยตกงานประมาณ 700,000-900,000 คน¹⁰ โดยบริษัท นิคอน

ประเทศไทย จำกัด ยักษ์ใหญ่ผู้ผลิตอุปกรณ์ล้างถ้วยใน นิคมอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ รายแรกที่ปลดคนงานโดยไม่แจ้งล่วงหน้า 700 คน ทำให้ กระทรวงแรงงานต้องเกาะติดสถานการณ์การเลิกจ้างอย่าง ใกล้ชิด เนื่องจากมีสถานประกอบการได้รับผลกระทบจากภาวะ วิกฤตเศรษฐกิจทยอยปิดตัวเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

จนถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2551 เฉพาะในพื้นที่ จังหวัดพระนคร ศรีอยุธยา มีสถานประกอบการเลิกจ้างงานไปแล้ว 47 แห่ง คนงานถูกเลิกจ้างนับหมื่นราย และมีอีก 22 แห่ง กำลังมีอากร ย้ายแห่งหรือมีแนวโน้มสูงที่จะทยอยเลิกจ้าง โดยกิจการที่เลิกจ้าง ส่วนใหญ่คืออุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์¹¹ พอถึง ปลายเดือนกุมภาพันธ์ 2552 กระทรวงแรงงานแถลงตัวเลข การเลิกจ้างตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-20 กุมภาพันธ์ 2552 ว่า มีสถานประกอบการปิดกิจการแล้วจำนวนทั้งสิ้น 163 แห่ง ลูกจ้างถูกเลิกจ้าง 17,474 คน และมีแนวโน้มจะเลิกจ้างอีก จำนวน 355 แห่ง ลูกจ้าง 132,130 คน แบ่งออกเป็นลูกจ้าง ที่เสี่ยงต่อการเลิกจ้างสูงจำนวน 62,856 คน และลูกจ้างที่ได้รับ ผลกระทบในลักษณะถูกลดเงินโบนัส ลดเวลาในการทำงาน จำนวน 69,274 คน ส่วนใหญ่จะเป็นกิจการประเภทสิ่งทอ ผลิต ชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ ผลิตเครื่องเรือน แร่ โลหะ และอุตสาหกรรมยานยนต์ โดยจังหวัดที่มีการเลิกจ้าง มากที่สุด 5 อันดับแรก ประกอบด้วย สมุทรปราการ ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร และฉะเชิงเทรา¹²

อย่างไรก็ตาม แม้ราคาน้ำมันได้ลดลงอย่างชัดเจนในช่วงปลาย ปี 2551 แต่ดูเหมือนว่าการลดราคาดังกล่าวไม่ส่งผลสะท้อน ใดๆ ต่อราคาสินค้าที่เพิ่มสูงขึ้น และไม่มีการทำที่จะยอมลดลง เพราะทั้งผู้ผลิตยักษ์ใหญ่ของไทยคือ ยูนิลีเวอร์และสหพัฒน์ฯ และผู้ค้ารายเล็กคือร้านข้าวแกง ก๋วยเตี๋ยว เบเกอรี่ หรือราคา ค่าก่อสร้างบ้าน รวมทั้งต้นทุนสำคัญในภาคเกษตรคือ ปุ๋ย ล้วน ยืนยันว่าต้นทุนการผลิตอื่นที่นอกเหนือจากค่าขนส่งที่เกี่ยวข้อง กับราคาน้ำมันยังคงมีราคาสูงเช่นเดิม¹³ อาจกล่าวได้ว่า มีเพียง ค่ารถโดยสารสาธารณะที่รัฐบาลสามารถควบคุมได้อย่าง ค่อนข้างเข้มงวดเท่านั้นที่ปรับลงบ้างเล็กน้อยตามราคาน้ำมัน

ขณะที่ธุรกิจมหาวิทยาลัยเอกชนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากวิกฤต เศรษฐกิจในปี 2540 แต่ปีการศึกษา 2551 กลับเป็นปีที่ตลาด ปริญญาตรี ผู้เรียนหันเข้าหา “ของถูก” เพราะมหาวิทยาลัย เอกชนชื่อดังหลายแห่ง มีอัตราการศึกษาต่อปริญญาตรีตรงตัว หรือหดตัวลง และบางแห่งมีผู้แสดงเจตจำนงเรียนต่อ แต่ถึง เวลากลับไม่มาสอบตัวหลายร้อยคน โดยส่วนใหญ่หันไปเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏแทน เพราะค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่าย และค่า ครองชีพถูกกว่า ที่เห็นชัดคือ ตลาดปริญญาโทสาขาบริหาร ธุรกิจ หรือ เอ็มบีเอ แม้แต่มหาวิทยาลัยที่อุปแบรนต์ของรัฐ หลายแห่ง ก็ได้รับผลกระทบด้วย¹⁴

ประชาชนทุกข์มากขึ้น คนจนต้องปรับตัวสู้ค่าครองชีพแพง

ที่น่าเป็นห่วงคือ ประชาชนดูจะมีทุกข์มากขึ้นชัดเจนจาก ผลวิกฤตข้าวยากแพงครั้งนี้ ตั้งผลสำรวจของเอแบคโพลใน 18 จังหวัดทั่วประเทศ เรื่องวิกฤตการเมือง วิกฤตเศรษฐกิจ และโอกาสทางสังคมในสายตาประชาชนในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (คือช่วงปลายเดือนมกราคมต่อกุมภาพันธ์ 2552) ซึ่งว่า ประชาชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62) ได้รับผลกระทบจากภาวะ เศรษฐกิจถดถอยในเรื่องของ ราคาอาหาร รองลงมาคือ ร้อยละ 58 ได้รับผลกระทบในเรื่องของหน้าที่การงาน, ร้อยละ 57 รู้สึก ไม่มั่นคงในหน้าที่การงาน, ร้อยละ 51 กำลังหางานทำ เริ่มหา งานใหม่ และหางานเสริมทำ, ร้อยละ 50 ได้รับผลกระทบ ในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในชีวิต เป็นต้น¹⁵

ท่ามกลางสถานการณ์วิกฤตค่าครองชีพเช่นนี้ ผู้มีรายได้น้อย ในประเทศไทยได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยปรับลดค่าใช้จ่าย บางอย่างที่ไม่จำเป็นลง โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสินค้า ที่ไม่ใช่อาหาร เช่น เสื้อผ้า เครื่องแต่งตัว รวมทั้งค่าใช้จ่าย เพื่อความบันเทิง ขณะที่บะหมี่สำเร็จรูป ซึ่งถูกใช้เป็นดัชนีชี้วัด ภาวะเศรษฐกิจของไทยมาโดยตลอดก็มียอดขายขยับเพิ่มสูงขึ้น แม้ว่าจะมีราคาแพงขึ้นก็ตาม

ประชาชนภาคอีสานที่รวมตัวกันในนาม กลุ่มประชาชนเพื่อ ประชาธิปไตย 19 จังหวัด ออกแถลงการณ์ให้รัฐบาลต้องรีบเร่ง แก้ไขปัญหาราคาน้ำมัน ราคาข้าว และราคาน้ำตาลแพง อันจะ ทำให้ค่าครองชีพอื่นๆ ทุกอย่างแพงขึ้นตามไปด้วย ทั้งจะเกิด ความเดือดร้อนอย่างแสนสาหัสกับภาคประชาชนทุกหย่อมหญ้า และเร่งรีบแก้ไขปัญหานี้สิ้นเชิงตรรกะ ตลอดจนปัญหาค่าจ้าง แรงงานของผู้ใช้แรงงาน ให้เกิดความเป็นธรรมและยุติธรรม แก่ทุกฝ่าย

